

Seminarium om utbildning för hållbar utveckling

SLU 18 maj 2011

Ledare på seminariet var Peter Aspengren (pedagogisk utvecklare på SLU) och Jöran Rehn (som har samma funktion på Uppsala universitet). De flesta deltagarna kom från SLU, de var bland annat miljöekonom, anställda på Centrum för biologisk mångfald, och en bibliotekarie. Från Uppsala studentkår kom en studiebevakare.

Vi började med att konstatera att hållbar utveckling är en otroligt komplex fråga. Det finns över 1000 olika definitioner, men vi håller oss till den som presenterades i Brundtlandkommissionen. Enligt den är hållbar utveckling då vi tillfredställer våra behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att göra det samma.

Att all utbildning ska bidra till en hållbar utveckling är något som lyfts upp de senaste åren, och högskolorna SKA främja hållbar utveckling. På många håll fastnar det tyvärr i att man säger att "Vi har en kurs där hållbar utveckling finns med i titeln" eller man berör ämnet i ett fåtal av de kurser man ger.

Tre grundfrågor under eftermiddagen var följande:

Vad undervisar du (vilket "stoff" används)?

Hur undervisar du (metoder, ämnesövergripande..)?

Hur behandlar du dina studenter (demokrati, förhållningssätt..)?

Utvecklingen inom det här utbildningsområdet har gått från att vara faktabaserad (sent 60-tal) till att vara mer normerande (växte fram under 80-talet). Nu är det vanligare med en kritisk eller pluralistisk tradition. Den är intresse- och konfliktorienterad och hållbar utveckling ses som en samhällsfråga tätt knuten till politiken.

Undervisning för hållbar utveckling bör vara:

Tvärvetenskaplig

Värdegrundad (baseras på sådana värderingar som efter kritiskt övervägande kan sägas ligga till grund för en hållbar utveckling).

Kritisk och problemlösande

Pluralistisk (innefatta olika pedagogiska metoder)

Studentdriven (studenterna har medbestämmanderätt)

Lokal relevans (kopplingar mellan det lokala och det globala)

Vi gjorde flera praktiska övningar under eftermiddagen. Den första gick ut på att skriva ner vad vi ser som det största hotet mot hållbar utveckling på en post-it-lapp. Sedan skulle vi placera den i en triangel där hörnen representerade ekologisk, ekonomisk, och social hållbarhet. Därefter fick vi motivera hur vi placerat våra lappar och fundera över lösningar/påverkansmöjligheter.

De två sidorna TED och Gapminder presenterades, här kan man ladda ner inspirerande föreläsningar och statistiskt material som funkar bra att använda i undervisning för hållbar utveckling. Någon av deltagarna tipsade om Johan Rockström, vi tittade på Hans Rosling. Ett annat tips är MIT open courseware, en man som heter Alastair Creelman (Lunds universitet) brinner tydligen för det. Det handlar om att man kan ladda ner pedagogiskt material fritt.

Nästa steg vara att vi fick diskutera befintliga kursplaner eller en tänkt kurs.

Vad i kursen går enklast att koppla till hållbar utveckling?

Vilka problem ser vi med att anknyta till hållbar utveckling?

Hur ska man få studenter att analysera orsaker och finna strategier för åtgärder?

Vi gjorde även en övning som kallas "skicka kuvertet". Den gick ut på att vi i grupp fick formulera en fråga utifrån ett problem som kan uppstå när vi inför mer fokus på hållbar utveckling i vår undervisning. Frågorna skulle vara av typen "Hur ska jag kunna..." eller "Vad gör jag om..". Sedan skickade vi kuvertet vidare till nästa grupp som fick fundera ut en lösning och stoppa ner i kuvertet. När vårt kuvert passerat alla grupper så fick vi sammanställa och komplettera svaren och presentera alltihop.

Som utvärderingsövning fick vi skriva ner på ett papper vad vi tyckte var mest användbart och vad vi behöver för att kunna jobba vidare.

Funderingar när det gäller naturvägledare och hållbar utveckling:

Många naturvägledare ser att de genom sin verksamhet bidrar till en hållbar utveckling (det finns beskrivet i CNV:s rapport Naturvägledning i Sverige). Det som kan behövas är konkreta verktyg/metoder för att göra kopplingen tydligt för deltagarna.

Vi jobbar ofta i grupper med "redan frälsta". Vi bör anstränga oss för att uppnå tvärvetenskaplighet och skapa förutsättningar för människor med olika synsätt att mötas.

